KVALE

Kvale Advokatfirma DA
Haakon VIIs gate 10
Postboks 1752 Vika
N-0122 Oslo

Tel +47 22 47 97 00
Fax +47 21 05 85 85
post@kvale.no
www.kvale.no

NO 947 996 053 MVA

Justis- og beredskapsdepartementet

Inngitt via regjeringen.no

Oslo, 2. juni 2020

HØRINGSUTTALELSE TIL NOU 2019:17 OM DOMSTOLSTRUKTUR

Justis- og beredskapsdepartementet har sendt på høring Domstolkommisjonens utredning NOU 2019: 17 Domstolstruktur, sammen med et alternativt forslag fra departementet om bare å endre tingrettenes rettskretser i tråd med flertallet i kommisjonens forslag.

Av utredningen fremkommer forslag om å slå sammen Oslo tingrett og Oslo byfogdembete ("OBYF"). OBYF har en rekke brukere, hvorav en stor og hyppig brukergruppe består av advokater i Oslo som hhv. arbeider som bostyrere i gjeldsforhandlings- og konkurssaker og som representerer klienter i forbindelse med slike saker i Oslo. Medlemmer av nevnte brukergruppe ønsker med dette å gi sitt begrunnede syn på forslaget til sammenslåing av domstolene i Oslo.

Den situasjonen vi har i Oslo i dag, med både Oslo tingrett og Oslo byfogdembete som førsteinstansdomstoler, adresseres ikke direkte i departementets høringsbrev, og er ikke problematisert eller undergitt en nærmere analyse. Det kan synes som om departementet således gir støtte til forslaget om at OBYF skal slås sammen med Oslo tingrett.

Vi mener at en nedleggelse av Oslo byfogdembete som selvstendig domstol vil være til vesentlig ulempe for advokater og andre brukere av domstolen. En eventuell sammenslåing bør som et minimum utredes nærmere før iverksettelse. Våre synspunkter begrunnes i det følgende.

Som viktige hensyn for sammenslåing av mindre tingretter pekes det blant annet på kvalitet, tilgjengelighet, effektivitet, større fagmiljø og bedre ressursutnyttelse. Disse hensynene gjør seg ikke gjeldende på samme måte i Oslo som i geografisk større rettskretser, og en sammenslåing av OBYF og Oslo tingrett er ikke sammenlignbart med sammenslåing av domstoler ellers i landet.

Det er en felles oppfatning i miljøet at OBYF i dag fungerer svært tilfredsstillende, både mht. responstid og faglig kvalitet. Oslo tingrett er i dag allerede landets største domstol. OBYF er med sine pr. i dag 52 ansatte (16 dommere og 36 saksbehandlere/administrativt ansatte)

også en av landets aller største domstoler. Det er vanskelig å se at man vil kunne oppnå høyere effektivitet ved å slå sammen Oslo tingrett og OBYF.

OBYF og Oslo tingrett er to forskjellige domstoler med forskjellige saks- og fagfelt, som blant annet setter forskjellige krav til saksbehandling og tidsbruk i avgjørelser av saker. Ellers i landet er det foreslått å slå sammen domstoler med samme saksfelt. Sakene som behandles av OBYF er av en slik karakter at det burde vektlegges å opprettholde den effektiviteten domstolen holder i dag. En eventuell sammenslåing kan medføre lengre saksbehandlingstid for disse sakene, hvilket vil være svært uheldig.

Domstolkommisjonen anser det nødvendig å utvide rettskretsene for å øke fleksibiliteten, forbedre ressursutnyttelsen og skape større fagmiljøer i domstolene. De samme hensynene til større fagmiljø og støtteapparat gjør seg ikke gjeldende i Oslo. OBYF har allerede et stort og spesialisert miljø, og har kapasitet og kompetanse til å håndtere også større, komplekse saker. OBYF behandler en mengde kompliserte sakstyper som i mange tilfeller følger egne prosessregler utenfor tvisteloven. OBYF har med sin erfaring og betydelige saksmengde blitt et ressurssenter for brukere i Oslo-regionen og andre domstoler i hele landet. Det store antallet konkurssaker tilsier også at man bør beholde skifterettens funksjoner i en spesialdomstol, fremfor sammenslåing. I en sammenslått modell vil det være opp til den enhver tid sittende domstolleder å forestå organiseringen av domstolen. Man vil derfor ikke ha noen garanti for at OBYF vil kunne bestå over tid som en egen avdeling i en sammenslått domstol.

I Oslo vil en sammenslåing av tingretten og OBYF heller ha motsatt effekt av det som ifølge utredningen er tilsiktet. Ressursutnyttelsen er bedre med OBYF som spesialdomstol, og dommerne har samtidig erfaring fra et bredt saksfelt særlig innen økonomi og finans. Det er svært viktig å beholde den spesialkompetansen som dommerne i OBYF besitter.

Domstolkommisjonen vil bevare spesialkompetansen i en egen avdeling, samtidig som hovedargumentet er å innføre fullfaglighet. Den fleksibilitet som Domstolkommisjonen ønsker i en sammenslått ny tingrett i Oslo, vil medføre at ressurser lett kan flyttes fra OBYFs saksfelt til andre saksfelt. En slik svekkelse av OBYFs spesialiserte miljø vil være vanskelig å bygge opp igjen. Mulighetene for en varig spesialisering av dommerne i en sammenslått domstol, innenfor de sakstyper som OBYF i dag betjener, vil være begrenset, og det vil ikke være grunnlag for å opprettholde og utvikle den samme grad av spisskompetanse. Det antas at det også vil kunne bli vanskeligere å rekruttere nye dommere innen disse saksfelt, da en søker til en dommerstilling i en sammenslått ny tingrett i Oslo ikke kan vite hvilket saksfelt vedkommende skal arbeide med, eller varigheten av oppgavetildelingen.

OBYF er i dag blant landets største førsteinstansdomstoler, lokalisert i samme bygg som Oslo tingrett. En sammenslåing kan heller ikke begrunnes i besparelser knyttet til samlokalisering. Tvert imot må det kunne legges til grunn at det er kostnadsbesparende for samfunnet som helhet å ha en spesialisert og svært effektiv domstol, slik OBYF er i dag. Det nevnes også i denne sammenheng at det ikke fremgår noen nærmere analyse eller beregninger i utredningen mht. hva «besparelsen» ved sammenslåing vil være.

Også av hensyn til flere samfunnsinteresser burde man beholde dagens modell, som ivaretar den eksisterende kompetansen og funksjonen til OBYF. Det vises særlig til det effektive samarbeidet som foreligger mellom OBYF og brukerne, samt det store antallet og omfanget

av OBYFs saker. OBYF har spisskompetanse som spesialdomstol, og fungerer som et faglig kompetansesenter ikke bare i Oslo, men for hele landet. Det kan også nevnes at EUs direktiv om rekonstruksjon og insolvens (EU) 2019/1023 (som forventes også å få virkning for Norge), artikkel 85 og 86, forutsetter at dommerne på dette saksfelt har nødvendig kompetanse og dette kan gjøres ved at man har spesialiserte dommere for slike saker.

Andre hensyn som gjør seg gjeldende i dag er de store økonomiske utfordringene for næringslivet i kjølvannet av covid-19-epidemien, og de lovendringene som er kommet som følge av denne. I forbindelse med iverksettelsen av ny rekonstruksjonslov, har OBYF stått i spissen for implementeringen av denne i domstolene og gitt viktig veiledning utad. Dette gjenspeiles blant annet i at en rekke førsteinstansdomstoler geografisk tilhørende Borgarting og Eidsivating lagdømmer har sagt at de på frivillig basis vil overføre "sine" rekonstruksjonssaker til OBYF for behandling og oppfølging. Unntakstilstanden den siste tiden har vist verdien av å ha en spesialisert domstol som i krisesituasjoner raskt klarer å omstille seg og på en god og effektiv måte håndtere saker digitalt/som fjernmøter. Covid-19-situasjonen ventes å ville medføre en stor mengde konkurser i tiden fremover i tillegg til en rekke saker om rekonstruksjon, og det er viktig å ha et apparat som kan behandle disse saker effektivt. Det er antatt at denne situasjonen vil vare minst et par år fremover, kanskje lengre. Den forventede økningen i domstolens sakstilfang gir et desto større behov for å beholde OBYF som en spesialisert domstol med særskilt faglig kompetanse, god kapasitet og effektiv saksstyring.

Advokatgruppen stiller seg på denne bakgrunn ikke bak forslaget om en sammenslåing av Oslo tingrett og OBYF. Fra et brukerståsted fungerer dagens todeling av domstolen i Oslo svært bra. Vi kan ikke se, heller ikke ut fra Domstolkommisjonens utredning, hvilke økonomiske eller andre hensyn som skulle begrunne en sammenslåing.

Samtlige advokater/bostyrere på vedlagte liste har gitt sin tilslutning til denne høringsuttalelsen.

Med vennlig hilsen
på vegne av vedlagte liste over tilsluttede bostyrere

Tom Hugo Ottesen
Partner, Kvale Advokatfirma DA

Anne Christine Wettre
Partner, Advokatfirmaet Ræder AS

Vedlegg
Liste over advokater/bostyrere som har gitt sin tilslutning til denne høringsuttalelsen.